

Қолайсыз атмосфералық құбылыстар

Оқу мақсаты:

Қолайсыз атмосфералық құбылыстарды талдай отырып, сақтану шараларын ұсынады (жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде)

Жетістік критеріі:

Қолайсыз атмосфералық құбылыстарды
ажыратып себеп-салдарын анықтау және
топтастыру;

Атмосфералық қолайсыз құбылыстардың
зияндылығына баға беру.

- Қуаңшылық

- Аңызак

- Үсік

- Көктайғақ

- Шаңды дауылдар

Қуаңшылық

Қуаңшылық - ауа температурасының күрт көтерілуі мен ылғалдың шұғыл азаюы әсерінен туатын күрделі метеорологиялық құбылыс Ұзақтығы әр түрлі табиғи зонада түрліше болады.

Қуаңшылық

Аңызак жел

- Жаз өте ыстық
- Құмның беті 60-70°C-қа дейін қызады
- Күшті қызған ауа
- Ыстық құрғақ жел
- Аңызак желдердала зонасында жылына 5-10 күн, шөлейт зонасында 40 күн, Қызылқұмда 100 күн болады.

Үсік

- Көктемнің аяғы мен күздің басында арктикалық ауа массаларының енуіне байланысты болатын құбылыс.
- Ауаның температурасы 0°C -тан төмендеп, жер тоңазып қалады.
- Егінге, жеміс ағаштарына көп зиян келтіреді.
- Солтүстікте - әрбір 10 жылдың 5 жылында үсікке шалыну болады.
- Оңтүстікте - әрбір 10 жылдың 4 жылында үсікке шалыну болады

Үсік

Көктайғақ

- Көбіне аязды ауа райынан кейін сіркіреме жауын жауғанда қалыптасады.
- Көктемде және күзде ауа райы салқындап, жер беті 0°C-қа дейін суынып, мөлдір және көгілдір жұп-жұқа (5мм) мұзбен жабылады.
- Көктайғақ республиканың оңтүстік және орталық аудандарында жиі байқалады.

Көктайғақ

Шаңды дауыл

- Олар желдің жылдамдығы мен топырақ жамылғысының сипатына тығыз байланысты.
- Ауа құрғақ кезде, борпылдақ топырақты алапта соғатын қатты жел.
- Орташа есеппен жылыны ҚР аумағында 20-38 күн соғады
- Оңтүстікте – 55-60 күн
- Таулы аймақта, тастақты, сазды аудандарда байқалмайды.